

Zeetrekellingen oktober t/m december 2000

Gegevens voor dit en het volgende (jan-maart) overzicht zijn afkomstig van Scheveningen (Schev), waar vrijwel dagelijks werd geteld, en van Bloemendaal (Bloem), Camperduin (Hbz) en Huisduinen (Huis) waar minder, maar wel regelmatig, werd geteld.

De laatste maanden van 2000 waren over het algemeen niet de meest opwindende uit de geschiedenis van het zeetrekten. Trek van ganzen en zwemenden was over het algemeen niet spectaculair, al zijn 340 pijlstaarten (15 okt Schev) aardig. De waarneming van 782 kleine rietganzen naar zuid op 7 november (Schev) viel mooi samen met massale aankomst in België. Op 17 december werd te Hbz (in vijf min) een recordaantal van 4200 kolganzen vastgesteld. De hoge aantallen eiders langs de Hollandse kust hadden ongetwijfeld te maken met slechte omstandigheden in het Waddengebied. In Zuid-Holland werden relatief geringe aantallen eiders gezien (maximum: 1427 Z 15 dec Schev), maar in Noord-Holland waren de aantallen, zoals gebruikelijk, aanzienlijk hoger. Vanaf begin december verbleef een grote groep op zee tussen Bergen en Camperduin. Verplaatsingen, te interpreteren als foerageer- en correctievluchten van deze eenden, leverden vaak grote aantallen langsvliegende vogels op. Te Hbz werden de hoogste aantallen vastgesteld op 21 en 28 december, respectievelijk 39.000 en 30.000 Z (NB: deze aantallen komen goed overeen met de midwinter-vliegtuiggelling van RIKZ, *red.*). Op de 29^e vlogen langs Huis 10.398 vogels naar zuid.

Net als in september bleef het aantal (pijl)stormvogels beneden de maat. In het weekend van 6-7 oktober werden naar verluid op de Wadden tientallen pijlen gezien, maar de waarnemers hebben deze gegevens (nog) niet aan de CvZ-archivaris doorgegeven. Op 24 okt werden 25 grauwe pijlen te Schev geteld. Te Huis werd deze dag een late vale pijl gemeld. Ook vorkstaartmeeuwen waren schaars: er waren slechts twee late waarnemingen van eerstejaarsvogels: 3 december 1 Z Schev en 16 december 2 Z Huis. Aardige aantallen alk/zeekoeten werden eind oktober gemeld. Tussen 24 en 26 oktober passeerden er 1418 bij Huis (24^e ca 1000 Schev). Meldingen van papegaaiduikers kwamen vrijwel uitsluitend van Hbz, waar tussen 17 oktober en 17 december meer dan tien exemplaren werden gezien. Ook te Castricum werd een ex gezien. De eerste en vrijwel enige dag met kleine alken was 18 november (Hbz 1 Z, 3 N, Schev 7 Z).

Tot slot: de eerste bruinvissen doken 22 oktober op (Hbz 2 Z, 2 N). Vanaf eind november werden ze regelmatig gezien bij Schev en Hbz. Een claim van een potvis op 4 december te Schev viel samen met waarnemingen van een groepje van vijf in de zuidelijke Noordzee. De Scheveningse tellers sloten het jaar op 31 december af met een waarneming van een langszwemmende grote vinvis. Twee weken later strandde er een gewone vinvis *Balaenoptera physalus* in Zeeland

Zeetrekellingen januari t/m maart 2001

De groep eiders die vanaf begin december voor Hbz verbleef bezorgde de teller(s) handenvol werk. De hoogste aantallen werden begin februari vastgesteld. **Op de 7^e vlogen 110.000 eiders en 11.000 zwarte zee-eenden langs de telpost (naar Z). Op de 10^e werden 101.000 eiders genoteerd.** Een maand later waren de aantallen afgenomen tot enkele duizenden vogels. Ook op de Razende Bol voor de telpost Huis verbleven maximaal 12.000 eiders. Elders langs de Hollandse kust waren de aantallen aanzienlijk lager, maximaal 1999 N op 12 januari te Schev. De aantallen van andere eenden waren veelal laag. In februari werden wel aardige aantallen brand- en kolganzen geteld. Rotganzen daarentegen waren zeer schaars met vrijwel geen enkele dag meer dan duizend vogels. Beste dag was 24 maart 2391 N te Huis.

Dankzij het zachte weer begon de steltloper trek al begin februari, bijvoorbeeld 4 februari te Schev 2164 kieviten N. Leuk waren ook de waarnemingen van houtsnip (1 tp en 8 N) en bokje (4 N). Vanaf eind februari kwam de trek van bonte strandlopers op gang. Half maart piekte de doortrek: de 16^e en 17^e te Schev respectievelijk 1572 en 2294 N. Op de 17^e werden ook elders bontjes gezien: Bloem 678 N (in een uur) en Huis 849 N. De 16^e tevens een uitzonderlijke waarneming van Schev: 10 kleine strandlopers N. Op de 19^e werd, tussen de sneeuwbuien door, alleen in Bloem noemenswaardige trek van bontjes vastgesteld (1515 N). Vergelijkingsmateriaal van Hbz uit deze periode ontbreekt helaas.

Voor zeevogels is de winter niet de beste tijd, maar in januari en februari werden in Zuid-Holland verschillende kleine en grote jagers gezien. Vermeldenswaard is een leucistische jan-van-gent (10 feb 1 Z Schev). Na een paar tegenvallende jaren waren dwergmeeuwen vanaf begin maart weer regelmatig te zien en aan het eind van de maand passeerden al honderden vogels per dag, de voorbode van 'normale' aantallen in april. Maar daarover volgende keer meer.

Ook in januari-maart doken her en der langs de kust bruinvissen op. De hoogste aantallen werden in Schev geteld, waar de waarnemers vrijwel dagelijks bruinvissen zagen. In januari zagen ze 24 maal, in beide andere maanden iets meer dan honderd keer een bruinvis. Beste dag was 24 februari (Schev): 12 Z, 25 N.

Informatie van: F. Cottaar, F. Geldermans, N. van der Ham, G. Keijl en R. Westerduijn. Leuke waarnemingen a.u.b. eens per kwartaal doorgeven aan: Steve Geelhoed, L. Springerlaan 300, 2033 TH Haarlem, E-mail steve.geelhoed@planet.nl. Ingevulde uurkaarten opsturen naar CvZ-archief, antwoordnummer 817, 8200 WB Lelystad.

Steve Geelhoed, NZG-CvZ

MEDEDELINGEN

NZG op het WWW

Kees Camphuysen houdt op zijn eigen *homepage* informatie bij over diverse NZG activiteiten. Ga naar:

http://home.planet.nl/~camphuys/Cetacea.html	<i>Marine Mammal Database*</i>
http://home.planet.nl/~camphuys/NZGNSO.html	<i>NZG/NSO**</i>
http://home.planet.nl/~camphuys/AS.html	<i>Atlantic Seabirds***</i>
http://home.planet.nl/~camphuys/NZGCvZ.html	<i>NZG/CvZ</i>

- * regelmatig bijgewerkte lijsten met waarnemingen in Nederlandse wateren
- ** regelmatig bijgewerkte lijsten met strandingen op de Nederlandse kust
- *** regelmatig bijgewerkte inhoudsopgaves en samenvattingen van publicaties

!!! NZG VERGADERING 2001 (tegelijk ledenvergadering), Texel, 16 juni !!!

Alle leden zijn van harte uitgenodigd om op zaterdag 16 juni op Texel van 12:10-16:00 uur de algemene NZG-ledenvergadering te komen bijwonen. Locatie: ALTERRA (Zuiderhaaks 17, tussen TESO en NIOZ-haven).

Voor lunch wordt gezorgd (en er zit nog steeds een koningseider in of rond de NIOZ haven voor de liefhebbers).

Voor de 'overkanters': 12:10 uur op Texel wil zeggen dat je uiterlijk 11.35 op de boot vanuit Den Helder zou moeten zitten. Eerder mag ook; we zullen zorgen dat Alterra even na elfen open is.

Eenieder wordt uitgenodigd om van te voren stukken/agendapunten aan te leveren als men bepaalde zaken aan de orde wil stellen. Iedereen die zich aanmeldt krijgt een agenda toegestuurd.

Jan Andries van Franeker, secretaris NZG

Meldingen van walvisachtigen in Nederlandse wateren (*Marine Mammal Database*)

In toenemende mate worden langs de Nederlandse kust weer walvisachtigen gezien. Bij afwezigheid van een gecoördineerd programma in ons land werd al jaren geleden besloten om dan in elk geval zoveel mogelijk waarnemingen te verzamelen in een centraal archief, in goed Nederlands de *Marine Mammal Database* genoemd. Met dit bericht willen we, wellicht ten overvloede, nog eens wijzen op het bestaan van dit archief en op het grote belang van het doorgegeven van elke waarneming van een walvisachtige in en om ons land.

In het archief zitten waarnemingen van het gehele Atlantische gebied, maar met de nadruk op de Noordzee en vooral Nederlandse wateren. Toch kunnen alle waarnemingen opgeslagen worden en in het verleden is het nut daarvan al verschillende keren aangetoond. De gegevens zijn vrij opvraagbaar voor personen die gegevens aangeleverd hebben, tenzij er commerciële belangen een rol gaan spelen. In dat geval dient een kleine databasevergoeding betaald te worden waarmee de instandhouding bekostigd kan worden. Op internet worden de meest recente waarnemingen van de Nederlandse wateren steeds in lijsten weergegeven, zodat iedereen kan kijken wat er al zoal gezien werd de afgelopen tijd en of zijn melding inderdaad is 'doorgedrongen' in het archief. In de *Marine Mammal Database* worden alleen zichtwaarnemingen en *life-strandings* van alle soorten walvisachtigen verwerkt. Meldingen van (dood) aangespoelde dieren worden verzameld door *Naturalis* in Leiden (adres zie onder). Waarnemingen van zeehonden worden niet verwerkt.

Iedereen die een walvisachtige waarneemt, of dat nu is tijdens een systematische telling of bij toeval, wordt hierbij opgeroepen de gegevens zo snel mogelijk telefonisch (0222 318744), per e-mail (kees.camphuysen@wxs.nl) of schriftelijk (Ankerstraat 20, 1794 BJ Oosterend, Texel) door te geven. Relevante gegevens zijn: soort (en zekerheid van de identificatie), aantal (per groep), datum, tijdstip, waarnemers, plaats